

ÖSSZEFOGLALÓ

Szeghalom Város településképi arculati kézikönyvéről

Az építésügy átalakítását célzó intézkedések részeként az Országgyűlés a települések jellegzetes és értékes arculatának megóvása, kialakítása, az épített és a természeti környezet védelme, valamint az építési beruházások gyors és sikeres megvalósíthatósága érdekében megalkotta a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényt (a továbbiakban: Településképi törvény), amely 2016. július 23-án lépett hatályba.

A Településképi törvény célja az építési beruházások támogatása, egyúttal a hazai városok és községek sajátos településképének védelme és alakítása társadalmi bevonás és konszenzus által, olyan módon, hogy egyazon önkormányzati rendeletben kerüljenek egyértelműen megállapításra a településkép védelmének elemei, a településképi követelmények alkalmazásának felelősségi viszonyai egyértelműen legyenek meghatározva, valamint az önkormányzat biztosítson széleskörű tájékoztatást a településképi követelményekről, ezzel elősegítve a településkép védelmének és alakításának eredményes érvényesülését az építmények tervezése és kivitelezése során.

A törvény által minden önkormányzat részére előírt kötelezettség a településképi arculati kézikönyv (továbbiakban: TAK) és az erre alapozott településképi rendelet (továbbiakban: TKR) elkészítése. A TAK a Településképi törvény meghatározása értelmében – a települések természeti és épített környezete által meghatározott – településképi jellemzők bemutatásának és minőségi formálásának eszköze. A kézikönyv feltárja és ismerteti a település településkaraktert meghatározó településképi jellemzőit, a településképi szempontból egymástól jól elkülönülő településrészeket arculati jellemzőikkel és értékeikkel, a településkép minőségi formálására vonatkozó javaslatokat, valamint a településképhez illeszkedő építészeti elemeket, és ezek figyelembevételével szöveges és képi megjelenítés formájában javaslatot tesz a településképhez illeszkedő építészeti elemek alkalmazására.

A kézikönyv szemléletformáló célt szolgál, amely nem csak a szakma, de a szakmán kívüliek tájékoztatását is segíteni hivatott, így annak közérthetőnek, egyértelműnek, olvasmányosnak is kell lennie. Elvárt igény, hogy a dokumentum széles körben prezentálható legyen. Az előzőeken túl fontos a minőségi szakmai tartalom és megjelenés, hiszen a város építészetpolitikai dokumentumaként, eszmei értéket közvetít, meghatározza a település arculatával kapcsolatos közösségi elvárásokat.

A TAK elkészítésének, illetve normatív képviselő-testületi határozattal történő elfogadásának módosított határideje 2017. december 31. volt. Szakmai előfeltételként önkormányzati főépítész alkalmazását írja elő a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (továbbiakban: Eljr.), ezért hivatalunk erre a feladatra Pap Ádám építészmérnököt bízta meg a kézikönyv elkészítésének és egyeztetésének időtartamára. A TAK elkészítését a Miniszterelnökség Építészeti és Építésügyi Helyettes Államtitkársága módszertani konzultációkkal, mintakönyvekkel és internetes fórum működésével segítette. Újszerű formában zajlott a TAK és TKR államigazgatási és szakmai egyeztetése, a teljes folyamatot a Lechner Tudásközpont (LTK) digitális egyeztető felületén kellett lebonyolítani. A TAK elkészítését a Kormány egymillió forint támogatással is segítette.

Az anyag „társadalmasításának” részeként, a partnerségi szabályokban rögzítettek alapján 2017. szeptember 26-án meghirdetésre került a munka elindítása, és a partnerek felkérése véleményezésre, előzetes adatok szolgáltatására. Ezt követően, 2017. november 09-én megtartottuk az első lakossági fórumot. A véleményezés ezen szakaszában néhány támogató véleményen, illetve észrevételen kívül egyéb javaslat nem hangzott el, illetve nem érkezett be. Az államigazgatási szervek megtették adatközlésüket, melyeket a tervezés további szakaszában figyelembe vettek a szakemberek.

A TAK készítése során megtörtént a belterület nagy részének bejárása, az arra méltónak ítélt épületek, utcák, vagy településképi szempontból jelentős részletek fotózása, valamint a korábbi településrendezési és értékvédelmi dokumentumok településképi szempontú értékelése és feldolgozása.

A 75 oldalas TAK anyaghoz többszáz fotó készült, amiből a végleges arculati kézikönyv megközelítőleg 130 képet tartalmaz.

A munkaközi anyagokat feltöltöttük a város honlapjára, és megkezdődött a második körös partnerségi egyeztetés is. Az összeállított anyag ismertetésére 2017. december 21-én a második lakossági fórumon került sor.

Az államigazgatási szervek felé az LTK felületen keresztül 2017. december 05-én kezdeményeztük a szakmai véleményezést. Az LTK felületre beérkezett válaszok átgondolás, mérlegelés után kerültek beépítésre a TAK-ba, illetve a TKR-be.

Képviselő-testületünk 2017. december 29-i ülésén fogadta el az anyagot.

Az arculati kézikönyv szerkezeti felépítése, és rövid tartalmi ismertetése:

Bevezetés

Az arculati kézikönyv céljainak ismertetése.

A település bemutatása

A település történetének rövid bemutatása (elsősorban Szeghalom fejlődéstörténetének a településképet érintő aspektusai), valamint általános építészeti, környezeti arculatának ismertetése.

Örökségünk

A környezeti örökség bemutatása - elsősorban, de nem kizárólagosan - az országos és helyi védelem tükrében, a kezdetektől napjainkig.

Településképi szempontból eltérő karakterű területek

A településképi szempontból markánsan eltérő arculatú területek azonosítása a fejezet célja. Ebben a fejezetben fotókkal, leírással kerültek bemutatásra az eltérő településképi jellemzők. A készülő TKR e lehatárolásra alapozottan fogalmaz majd meg eltérő szabályokat.

Szeghalom beépített területe négy egymástól településképi arculati szempontból is jól elkülöníthető egységre osztható. Az eltérő karakterű területek mozaikszerűen helyezkednek el, önálló településszerkezeti egységet egyik sem képez. Az eltérő karakterű területek az alábbiak:

- történeti beépítésű területek,
- lakótelepek,
- alacsony intenzitású beépítések,
- technológiai területek,
- egyéb területek.

A készülő településképi rendeletben részletesebb szabályok megfogalmazására van lehetőség a településképi szempontból meghatározó területekre vonatkozóan.

Építészeti útmutató

A településképi minőségi formálására vonatkozó ajánlások. A Lechner Tudásközpont és a TAK tervezője által készített, a legjellemzőbb építészeti, településépítészeti szituációkat bemutató, sematikus ábrák, jellemző fotók felhasználásával illusztrálja a településképi illeszkedést

biztosító megoldásokat a beépítés, tetők, anyag és színhasználat, kerítések és egyéb elemekre vonatkozóan.

Jó példák

Az értékmegőrzés, az illeszkedés, a környezetalakítási hagyományok folytatásának lehetőségeit Szeghalom meglévő, előremutató, jó példaként szolgáló épületeivel illusztráló fejezet.

Utcák, terek

A közterületek és az építészeti „alapsík”, a burkolatok, valamint a települési zöldfelületek minőségi formálására vonatkozó javaslatok.

Hirdetések, reklámtáblák

Az építészeti elfogadható, igényes hirdetési és reklámtevékenységre vonatkozó javaslatok.

Szeghalom, 2018. január 10.

Macsári József

polgármester

